

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Social turisme i Europa«

(2006/C 318/12)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. januar 2006 i henhold til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, en udtalelse om: »Social turisme i Europa«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Juan Mendoza Castro til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 26. juli 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 429. plenarforsamling den 13.-14. september 2006, mødet den 14. september, følgende udtalelse med 138 stemmer for, 2 imod og 4 hverken for eller imod:

A. FØRSTE DEL: ANALYSE AF DEN NUVÆRENDE SITUATION

kvalitet i beskæftigelsen og at medvirke til at bevare verdensfreden. For en strategisk sektor som turismen i Europa er alle disse udfordringer, og mange flere, nødvendige skridt i retning mod en bedre livskvalitet for alle.

1. Indledning

1.1 I forlængelse af diverse udtalelser, der er udarbejdet i forbindelse med skabelsen af en europæisk turismepolitik, har Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udarbejdet en udtalelse om social turisme med en undersøgelse af hvorledes denne ferieform er opstået og hvordan dens aktuelle situation er i Europa samt medlemsstaternes forskellige erfaringer og de værdier, der er forbundet hermed. Udtalelsen indeholder henstillinger til offentlige og private institutioner, for herigennem at fremme og forbedre den sociale turismes udbredelse og effektivitet i Europa. Udtalelsen bidrager endvidere til den igangværende debat om den europæiske turismepolitik, ved at betragte social turisme som en integreret del af den europæiske turisme-model.

1.2 **Turismen i Europa:** den nuværende situation og fremtidige udfordringer. I diverse undersøgelser, rapporter og udtalelser er turismens nuværende situation blevet undersøgt fra flere vinkler, både økonomiske, sociale og miljømæssige. Turismens øgede betydning for den generelle økonomiske aktivitet i Europa og i enkelte lande er blevet undersøgt samt turismens øgede bidrag til den europæiske rigdom og beskæftigelse. Undersøgelserne tegner tilsammen et billede af en stærk og stabil turismesektor i vækst. Men samtidig viser undersøgelserne også de mange faktorer og trusler, både interne og eksterne, kort- og langsigtede, der er indbygget i turismen grundet sektorens sæsonbetingethed, den — til tider overdrevne — brug af naturressourcerne, den ringe påskyndelse af kulturarven og lokalmiljøet samt bekymringen over terrorisme, der går ud over både lokalbefolkningen og turisternes sikkerhed. Alle disse faktorer viser, at turismesektoren står over for store udfordringer, hvis den fortsat skal udvikles i en bæredygtig retning. Blandt udfordringerne er blandt andet at sikre alle borgere adgang til turisme, at yde betydningsfulde bidrag til udviklingen i talrige uudviklede lande, at sikre miljømæssig bæredygtighed, at nære respekt for turismens etiske regler, at sikre stabilitet og

1.3 **Turismepolitik i Den Europæiske Union.** Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog den 6. april 2005 en udtalelse om »**Turismepolitikken i den udvidede Europæiske Union**«. Heri blev den nuværende turismepolitik analyseret i lyset af en forfatning for Europa samt i lyset af den hidtidige og den fremtidige udvidelse. Turismen spiller en positiv støttende, koordinerende og supplerende rolle i forhold til de øvrige EU-politikker. For eksempel har turismen stor indflydelse på beskæftigelses- og socialpolitikken, på kvalitetsforbedringer, teknologisk forskning og udvikling, beskyttelse af forbrugerne, miljøpolitik samt mange andre områder. Særligt skal fremhæves, at udtalelsen søger at konkretisere og undersøge hvorledes den sociale turisme bidrager til beskæftigelses- og socialpolitikken. I forlængelse af flere udtalelser om turisme ønsker EØSU at fremme europæiske politikker, der søger at skabe en europæisk turisme-model baseret på værdier frem for på regler. Social turisme og de værdier, der er forbundet hermed, kan være et centralt element i denne model og bidrage til at etablere og udbrede den.

1.4 **Lissabon-agendaen og den sociale turisme.** Der bør rettes særlig opmærksomhed på den udfordring for turismen og særligt for den sociale turisme, der ligger i Lissabon-agendaen. Da målsætningen er »**at gøre Europa til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed**«, er det nødvendigt at undersøge hvorvidt social turisme på en effektiv og positiv måde bidrager til at nå dette mål, hvordan den gør det nu og hvordan den kunne bidrage endnu mere effektivt. Som det vil fremgå af denne udtalelse bidrager den sociale turisme til at nå målet, men indsatsen kan forstærkes. Derfor foreslås tiltag til de forskellige aktører, der er involveret i den sociale turisme.

1.5 **Baggrund for udtalelsen.** Der er en række baggrunde for denne udtalelse, både teoretiske (undersøgelser, rapporter, oplysningsdage) og praktiske erfaringer fra diverse konkrete eksempler på social turisme. Både offentlige og private institutioner har bidraget, men EØSU's bidrag bør fremhæves. Først udtalelsen »En socialt bæredygtig turisme for alle«, vedtaget den 29. oktober 2003, hvori den sociale turisme i pkt. 5.5.2 nævnes som et af 100 initiativer samt udtalelsen »Turismepolitikken i den udvidede Europæiske Union«, vedtaget den 6. april 2005, som nævner projektet »Social turisme i Europa« som muligt pilotprojekt for det europæiske institutionelle samarbejde.

2. Begrebet social turisme

2.1 Retten til turisme som grundlaget for social turisme.

Alle mennesker har ret til hvile i deres daglige, ugentlige og årlige rutiner samt ret til fritid, som gør det muligt at realisere alle facetter i deres personlighed og deres sociale integration. Og enhver har ret til i praksis at gøre brug af denne generelle ret til personlig udvikling. Retten til turisme er uden tvivl en konkretisering af denne overordnede ret, og ønsket om at udbrede den og gøre den tilgængelig for alle i praksis er grundlaget for social turisme. Således er social turisme ikke en marginal aktivitet, og ej heller adskilt fra de øvrige aktiviteter i turismesektoren, som er en betydningsfuld industri i verden, i Europa som helhed og i de enkelte lande i EU. Derimod er social turisme en måde at konkretisere retten til at udøve turisme, at rejse og at lære andre regioner og lande at kende. Det bør fremhæves, at denne ret er sammenfattet i artikel 7 i »Global Code of Ethics for Tourism«, vedtaget af World Tourism Organisation i Santiago de Chile den 1. oktober 1999 og vedtaget af FN den 21. december 2001.

2.2 **Definition af social turisme.** Der er mange forskellige opfattelser af begrebet social turisme, hvorfor det er svært at definere præcist. Men på trods af, at de forskellige institutioner, der har beskæftiget sig med emnet, anvender forskellige metoder (som for eksempel identifikation af indhold, forventede resultater, intentioner, ideer og overbevisninger), er det altid med det samme udgangspunkt: alle, også de dårligst stillede, har ret til hvile, fritid og pause fra arbejdet på daglig, ugentlig og årlig basis. Således definerer Det Internationale Kontor for Social Turisme (The International Bureau of Social Tourism, BITS) social turisme som »de begreber og fænomener, den mindre velstillede del af befolkningens deltagelse i turismen medfører, og hvor denne deltagelse er mulig grundet veldefinerede sociale foranstaltninger«. Det Internationale Kontor for Social Turisme er i øjeblikket ved at revidere definitionen, så den også omfatter det bidrag, turisme yder til udvikling og solidaritet.

2.2.1 Ifølge Kommissionen ⁽¹⁾ er »Social Turisme i visse lande organiseret i sammenslutninger, kooperativer og fagforbund, med henblik på at gøre rejseaktiviteter tilgængelige for den størst mulige

del af befolkningen, særligt de svageste grupper«. Denne allerede utidssvarende definition er under revision efter de seneste års tekniske møder. Det Økonomiske og Sociale Udvalg mener ikke, at hverken det ene eller det andet forsøg på definition er tilstrækkeligt præcist, men som ofte i socialforskning er en præcis definition mindre vigtig end identificeringen af de specifikke kendetegn.

2.2.2 Derfor, og uden at forsøge at finde en præcis definition på social turisme, men med det udgangspunkt at turisme er en ret, som bør være tilgængelig for alle, kan man sige, at en aktivitet er social turisme, når tre betingelser er opfyldt:

- At omstændighederne fuldstændig eller delvist forhindrer muligheden for at udøve retten til turisme. Dette kan skyldes økonomi, fysiske eller psykiske handicap, personlig eller familiemæssig isolation, nedsat mobilitet, geografiske problemer samt mange andre årsager, der udgør en reel hindring.
- At der iværksættes tiltag til at overvinde eller formindske den hindring, der udelukker en person fra at udøve retten til turisme. Det kan være en offentlig eller en privat institution, en virksomhed, et fagforbund eller blot en organiseret gruppe af personer, der iværksætter dette initiativ.
- At tiltaget har en konkret effekt og medvirker til, at en gruppe personer får adgang til turisme på en måde, der respekterer bæredygtighed, tilgængelighed og solidaritet.

2.2.3 På samme måde som turisme generelt er en aktivitet, der integrerer flere sektorer, brancher og udviklingsområder, består social turisme af alle de initiativer, der gør turisme tilgængelig for personer med særlige problemer. Dette medfører samtidig en positiv social og økonomisk indflydelse på flere sektorer, aktiviteter, sammenslutninger og områder.

2.3 Den sociale turismes historie

- Oprindelsen til social turisme, som den kendes i dag, stammer måske fra de organisationer, der specialiserede sig i at arrangere aktive ferier i bjergene i begyndelsen af det 20. århundrede, eller fra feriekolonier for børn fra mindrebemidlede familier, en tradition, som udvikledes i Schweiz og Frankrig.

⁽¹⁾ »The different concepts of social tourism: the evolution of supply and demand«, Generaldirektorat XXIII. Turismeenheden 1993.

— De offentlige myndigheder begyndte i årene efter anden verdenskrig at blive involveret i de tidlige stadier af social turisme. Bindeleddet var arbejderbevægelserne, som i nogle europæiske lande (Frankrig, Italien, Portugal og Spanien) begyndte at organisere aktiviteter, der kan betegnes som social turisme. I andre lande (Det Forenede Kongerige, Nederlandene) blandede myndighederne sig ikke på dette område.

— Fra 1950'erne og 1960'erne iværksattes store tiltag for at fremme social turisme og der opstod flere organisationer (blandt andet BITS, Det Internationale Kontor for Social Turisme, hjemmehørende i Bruxelles), der organiserede og koordinerede aktiviteterne, og som fortsat er meget aktive udi at promovere og repræsentere social turisme.

2.4 Grundlaget for social turisme. Social turisme er ifølge BITS baseret på fem værdikriterier:

2.4.1 Retten til at nyde turisme for den størst mulige del af befolkningen. Ønsket om at gøre denne ret tilgængelig er formentlig det, der mest berettiger og danner grundlaget for de forskellige initiativer inden for social turisme. Naturligvis er det i dag en betydelig større gruppe, der nyder godt af at holde ferie, grundet udbredelsen af turismefænomenet, men der er fortsat en stor gruppe, der af forskellige årsager ikke har mulighed for at tage på ferie. Manglen på økonomiske midler er formentlig den hyppigste årsag til, at denne ret endnu ikke er tilgængelig for alle. Det er tvivlsomt om de offentlige myndigheder har mulighed for eller vilje til at sikre retten til turisme, til at tage på ferie, med offentlige midler. De forskellige landes svar på dette spørgsmål er meget forskellige. Nogle prioriterer sociale emner højt, andre er mindre ivrige efter at give alle mulighed for at holde ferie. Det er vigtigt at understrege, at social turisme på ingen måde kan eller skal identificeres med turisme af ringere kvalitet eller kategori. Den sociale turismes aktiviteter er tværtimod snarere overdetegnet ved den største omhyggelighed med hensyn til den overordnede kvalitet, både i forbindelse med faciliteter og service.

2.4.2 Den sociale turismes bidrag til socialiseringen. Turismen er et vigtigt instrument i socialiseringen, da den skaber kontakt mellem forskellige kulturelle og geografiske virkeligheder. Det vigtigste er dog, at den skaber kontakt mellem folk, som uden rejser, ferier eller turisme aldrig ville have mødt hinanden, talt sammen og således erfare, at mennesker er grundlæggende ens, men kulturelt set forskellige. Denne interkulturelle udveksling og givtige udnyttelse af fritiden er et vigtigt middel til personlig udvikling, både for turisterne og for de lokale. Særligt for de unge har denne kulturelle udveksling, som turismen medfører, stor nytteværdi, både for deres intellektuelle udvikling og for at udvide deres verdensopfattelse. For EU kan social turisme være et betydningsfuldt bidrag til skabelsen af Borgernes Europa. Det er vigtigt at understrege, at social turisme

ikke skal adskilles fra den generelle turisme, men derimod bidrage til den sociale integration. De forskellige sammenslutninger bør kunne finde de ideelle forhold til at udøve social turisme inden for den eksisterende turismes rammer, og ikke omvendt. Dette kræver naturligvis en indsats, ikke blot i forbindelse med faciliteter, men også med hensyn til service og dermed den specialiserede uddannelse, som personer, der arbejder i turistbranchen, bør modtage.

2.4.3 Opbygning af bæredygtige strukturer for turismen.

Infrastrukturen i turistområder og på turistdestinationer kan ikke altid betegnes som bæredygtige, da udviklingen oftest har været drevet af ønsket om hurtig profit. Dette har medført en voldsom udnyttelse af naturressourcerne og de bedste områder, særligt kyster og bjergområder. Social turisme kan med sit fokus på sociale frem for økonomiske forhold bidrage til opbygningen eller genopbygningen af turistdestinationerne under hensyntagen til økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed. De talrige udtryksformer, social turisme antager, er hjørnestenen i bidraget til at gøre turistområder og -destinationer mere bæredygtige. Hvis bæredygtighed er en afbalancering af flere aspekter af menneskelig aktivitet er social turisme et nyttigt instrument i udviklingen af bæredygtighed for adskillige underudviklede lande, der ser turismen som en kilde til økonomisk aktivitet, der kan hjælpe dem ud af fattigdommen.

2.4.4 Bidrag til beskæftigelse og økonomisk udvikling.

Turisme er måske allerede og vil i hvert fald i fremtiden være den vigtigste industri på globalt plan. Det er en af de sektorer, der bidrager mest til beskæftigelse, udvikling, rigdom og livskvalitet for borgerne i turistområderne. Social turisme bidrager til denne betydningsfulde økonomi, men er endnu ikke selv klar over sin egen styrke, økonomiske relevans og magt til at gøre bæredygtighed til et af de afgørende kriterier i forbindelse med valget af rejsemål. Den sociale turismes virksomheder og organisationer bør også tage ikke-økonomiske kriterier i betragtning i forbindelse med udviklingen af deres aktiviteter. Et vigtigt kriterium bør være etableringen af en stabil og god beskæftigelse, hvilket er centralt for en bæredygtig udvikling i et turistområde. Særligt bør social turismes større eller mindre bidrag til kampen mod sæsonbetingethed være et grundlæggende kriterium i forbindelse med kvalitet og stabilitet i beskæftigelsen. Det bør også indgå i den europæiske turismemodell. Samarbejde mellem offentlige og private virksomheder i administreringen af social turisme kan være et godt instrument og en indikator på opfyldelsen af dette kriterium.

2.4.5 Den sociale turismes bidrag til den globale udvikling.

Som før nævnt kan turisme, og særligt social turisme, for mange områder være en vej ud af underudvikling eller en industrikrise grundet afvikling af mine-, industri- eller landbrugsdrift. Der er et absolut sammenfald mellem de betingelser, der

er krævet for udviklingen af både social turisme og for at et område og dets beboere kan anvende turisme som motor i udviklingen. Jo mere områderne kan ernære sig ved turisme, jo stærkere vil den lokale økonomi og tilknytning til lokalområdet blive. Som talrige internationale organisationer anbefaler, er turistaktiviteter en god modgift mod krige og de heraf følgende katastrofer. Turisme er ensbetydende med imødekommenhed, udveksling, værdsættelse af det lokale, venskab og kommunikation mellem personer i modsætning til krig, som er ensbetydende med overgreb, invasion og ødelæggelse af naturen. Hvis det er rigtigt, at man kun kan holde af det, man kender, er turismen et middel til at bringe folk sammen, til at lære andre folkeslag at kende og således et redskab til at opnå fred, harmoni og udvikling. Social turisme kan og bør styrkes og fortsætte arbejdet for lighed, retfærdighed, demokrati og velfærd over hele verden, således at en solidarisk udvikling bliver mulig for alle.

2.5 Principper og betingelser for social turisme og dens forvaltning. Det er vigtigt at undersøge de faktorer og kriterier, der karakteriserer social turisme samt den måde, hvorpå den forvaltes. Dette er nødvendigt for at kunne identificere, hvad der kan betegnes som social turisme, og hvad der ikke kan. I overensstemmelse med Det internationale kontor for social turisme (BITS) følger her nogle af de kriterier, der kendetegner det overordnede koncept social turisme:

- den sociale turismes grundlæggende mål skal være at gøre turismeaktiviteter tilgængelige for en gruppe eller alle grupper, der af en eller anden årsag har svært ved at få adgang hertil;
- den skal være åben over for vidt forskellige brugergrupper og sektorer samt over for forskellige forvaltningsformer og aktører, der er involveret i social turisme;
- korrekt definere målgrupperne for aktiviteterne: sociale klasser, forskellige aldersgrupper, handicappede og altid i overensstemmelse med kriteriet om ikke at diskriminere på grund af race, kultur eller social position;
- omfatte initiativer og målsætninger af humanistisk, pædagogisk og kulturel karakter og generelt være rettet mod personlig udvikling;
- være en økonomisk gennemskuelig aktivitet, hvor fortjenesten reduceres til det nødvendige minimum for at opfylde de sociale målsætninger;
- tilføre en ikke-økonomisk merværdi til turismeproduktet;
- udvide en klar vilje til at integrere turistaktiviteterne i det lokale miljø på en bæredygtig måde;
- omfatte en respektfuld og integrerende personaleforvaltning baseret på kvalitet i ansættelsen for personalet i de organisationer, som tilbyder social turisme.

Disse kriterier og andre af lignende art kan fungere som rettesnor for aktørerne inden for social turisme. Endvidere bidrager de til at definere den.

2.6 Rentabiliteten for virksomhederne og social turisme.

Social turisme er og bør være en økonomisk aktivitet, men ikke udelukkende det. Dog bør den følge de grundlæggende principper om rentabilitet for investorerne og kravet om den nødvendige fortjeneste for at kunne drives og nå de grundlæggende mål. Udelukkende konkurrencedygtige og rentable virksomheder i bredeste forstand kan fungere på en måde, der sikrer forbrugerne kvalitet, sikkerhed og garanti. Den variation, der i dag kendetegner social turisme, viser, at virksomheder og organisationer, der beskæftiger sig med denne aktivitet, drives med overskud, når strukturen og afsætningsmarkedet er etableret og prisniveauet er realistisk i forhold til målgruppen. Det bør fremhæves, at organisationer, der beskæftiger sig med social turisme, skaber arbejdspladser, både helårs samt i perioder med lav beskæftigelse, og således modvirker ledighed for de berørte arbejdstagere.

2.7 Turismens sociale rentabilitet. Selvom social turisme er en økonomisk aktivitet, er den tydeligvis også en social aktivitet med nytteværdi på dette område. Turisterne nyder godt af deres ferie, medarbejderne i turistbranchen nyder godt af deres arbejde og samfundet som helhed styrkes. I Europa har social turisme indflydelse på skabelsen af Borgernes Europa, og denne indflydelse vil ganske givet øges. Jo mere borgerne rejser inden for Europas grænser, desto større vil deres kendskab, forståelse og tolerance utvivlsomt blive.

2.8 Forestillinger og visioner for social turisme i Europa.

Social turisme opfattes i dag forskelligt i de forskellige EU-medlemsstater, der udvikler sociale turismeprojekter, men der kan opstilles tre fællesnævner:

- en reel mulighed for at have tid til at holde ferie,
- en reel økonomisk mulighed for at rejse,
- at der er en måde, en struktur eller et tiltag, der gør det muligt at realisere disse rettigheder i praksis.

2.8.1 Social turisme omfatter således rejser og aktiviteter organiseret af fagforbund, familierejser, rejser af religiøse årsager, firmarejser for ansatte, rejser organiseret af offentlige institutioner, rejser for handicappede, for unge eller ældre samt i mange andre tilfælde.

2.9 **Organisationer inden for social turisme.** Der er også adskillige organisationer, der arbejder for og med social turisme over hele Europa, for eksempel:

- nationale forbund eller konsortier,
- offentlige institutioner, der er rettet imod eller beskæftiger sig med aktiviteter i forbindelse med social turisme,
- sammenslutninger inden for social turisme eller af sportslig eller kulturel karakter,
- samarbejdsorganisationer,
- fagforbund,
- forskellige typer partnerskaber.

3. *Aktørerne i den sociale turisme og deres rolle*

3.1 **EU-institutionerne.** De forskellige EU-institutioner viser en stigende interesse for den sociale turisme, som det fremgår af forskellige studier, udtalelser, rapporter og konferencer, som Parlamentet, Kommissionen og EØSU organiserer, fremmer og koordinerer. De beskæftiger sig først og fremmest med indsamling, katalogisering og formidling af den brede vifte af erfaringer, som findes rundt om i de europæiske lande. Især Kommissionen spiller en rolle som igangsætter af nye initiativer i hvert land og kontaktfremidler mellem de ansvarlige i de lande, som ønsker at samarbejde om transnationale initiativer. Det ser umiddelbart ikke ud til, at Kommissionen i dag agerer som overordnet koordinator af initiativer på området social turisme på EU-plan. Særlig interessant i denne sammenhæng er den rundspørge, som Turismeenheden under Generaldirektoratet for Erhvervs politik har foretaget om borgernes deltagelse i ferieaktiviteter og grundene til, at en del af EU-borgerne (40 %) ikke deltager i turistaktiviteter. Det ville ikke være nogen dårlig ide, hvis Kommissionen fremover kunne påtage sig rollen som koordinator og deltager i en platform for social turisme på EU-plan. Dette behøver ikke at være ensbetydende med finansielle bidrag fra EU-institutionerne til opbygning af en sådan fælles transnational platform.

3.2 **Medlemsstaternes regeringer.** Som anført ovenfor, deltager medlemsstaternes regeringer i meget varierende grad i aktiviteter inden for social turisme afhængigt af deres engagement, historiske, ideologiske og sociale baggrund. I nogle lande yder de offentlige myndigheder på statsligt, regionalt og lokalt plan stor finansiell støtte. Ofte fordeles støtten på forskellige

grupper; unge, ældre, handicappede, svage grupper osv. I dag tager regeringerne initiativer, der rækker ud over deres nationalt begrænsede programmer for social turisme, gennem forskellige former for transnational udveksling.

3.3 **Virksomhederne.** Det er vigtigt at bemærke, at der findes initiativer, såsom feriechecks, hvor arbejdsgiverne bidrager økonomisk for at gøre det lettere for deres ansatte at tage på ferie. Desuden skal det tages med i betragtning, at den sociale turisme som sagt er en vigtig økonomisk aktivitet med et stort potentiale, der som sådan tiltrækker erhvervsdrivende fra turistsektoren, som her ser muligheder for en udvidelse af deres tjeneste- og formidlingsydelser. Et bemærkelsesværdigt initiativ er den spanske sammenslutning »Mundo Senior« (Seniorverden), som omfatter flere store turistvirksomheder, der oprindeligt er gået sammen om forvaltningen af programmet »Social Turisme« under Arbejds- og Socialministeriet, og som i dag har udvidet deres sociale sigte og aktivitet med specifikke turistprodukter for ældre. Det er indlysende, at konkurrencekriteriet ikke er uforeneligt med aktivitetens sociale karakter. I fremtiden kan og bør der iværksættes offentligt-private partnerskabsinitiativer til udvikling af rentable programmer for social turisme såvel internt i EU-landene som mellem forskellige lande.

3.4 **Arbejdstagerne.** Deres organisationer, fagforeningerne, har helt fra starten spillet en meget stor rolle i den sociale turisme for herigennem at skaffe deres medlemmer fordele. Dette engagement har givet sig udtryk både i fysiske infrastrukturer, feriebyer, feriehuse osv. og i specialiserede tjenesteydelser. Erfaringerne varierer fra land til land, og nogle er mere aktive end andre, men i næsten alle landene findes en social turisme med udspring i fagbevægelsen. Særlig omtale fortjener fagforeningerne i de nye medlemslande, som forsøger at finde frem til en brugbar model for social turisme og drage nytte af mere velkonsoliderede erfaringer. Der skal i dette punkt også henvises til den interessante undersøgelse foretaget af BITS (Det Internationale Kontor for Social Turisme) i maj 2005 om forskellige fagforeningers aktiviteter for arbejdstagerne på turistområdet, hvori de tilbud, der i dag findes i de nuværende 25 EU-lande gennemgås én for én. Det er utvivlsomt en god kilde til viden og situationsanalyse om dette emne.

3.5 **Specialiserede sammenslutninger.** Blandt disse skal nævnes forbrugerkooperativerne, som i nogle lande (Italien og Storbritannien) har et stort net af kontorer, der formidler social turisme. Her skal også henvises til de ungdoms- og miljøorganisationer, som har aktiviteter på dette område, og de forskellige paraplyorganisationer, der beskæftiger sig med social turisme. Et eksempel herpå er BITS, som gør en indsats af vital betydning i form af støtte, koordination og impuls.

3.6 Grupper, der direkte eller indirekte er involveret i social turisme. Naturligvis er de grupper, der praktiserer social turisme, de egentlige hovedpersoner i de forskellige programmer og aktiviteter på dette område. Det er dem, som i første omgang nyder godt af de økonomiske fordele, der giver dem mulighed for at få noget ud af deres fritid og deres ferie ved at tage del i sportslige eller kulturelle aktiviteter, som de kan lide. For det andet nyder de godt af en turisme, der er skånsom over for landskabsmæssige, historiske og miljømæssige værdier, og samværet med andre udøvere af social turisme og med lokalbefolkningen, hvilket alt sammen bidrager til et gensidigt kendskab, afslapning og rekreation. Også de lokalsamfund, der er værter for social turisme, drager fordel heraf i form af beskæftigelse, økonomisk aktivitet og udvikling.

4. Social turisme i Europa — aktuel situation.

4.1 Teori, lovramme og målsætning. Der er ikke meget materiale tilgængeligt om teorien bag, lovgivningen om og målsætningen for social turisme i Europa i dag, men der findes til gengæld ret mange studier og undersøgelser, som tager sigte på at katalogisere og sammenligne de forskellige aktuelle situationer i Europa på området social turisme. I del D i nærværende udtalelse henvises der til nogle af disse som baggrundsmateriale.

4.2 Forskellige praktiske erfaringer i Europa. Som nævnt ovenfor har det på grundlag af den studie, der blev udarbejdet af en arbejdsgruppe under høringen i Barcelona den 4.-5. maj 2006, og de erfaringer, der blev redegjort for på konferencen om »Turisme for alle«, som BITS og Kommissionen afholdt, været muligt at optegne og få kendskab til en lang række initiativer i Europa, der kan betegnes som klare succeser. Der skal ikke i denne udtalelse foretages en detaljeret undersøgelse af disse erfaringer, men det er på sin plads at henvise til nogle af de vigtigste, som helt sikkert kan være med til at skabe et meget positivt syn på social turisme og være retningsgivende for andre aktører inden for social turisme eller for medlemsstater eller regioner, som af forskellige grunde ikke har programmer på dette område.

4.2.1 Det franske »Agence Nationale pour les Chèques-Vacances« (ANCV) har en stor omsætning, der for 2005 skønnes at ligge på omkring 1 milliard EUR. Det blev oprettet i 1982 som et industrielt og kommercielt offentligt foretagende, og efter over 23 års virksomhed er det stadig et nyttigt socialpolitisk instrument på turistområdet.

4.2.1.1 Det har tre hovedformål:

- at give så mange mennesker som muligt — især folk med små indtægter — en reel chance for at tage på ferie;

- at tilbyde frit valg via et bredt net af aktører inden for turistsektoren, som kan imødekomme al efterspørgsel med tilbud af kvalitet;

- at bidrage til udvikling af turismen med henblik på en større geografisk spredning af turismen.

4.2.1.2 Det skal nævnes, at ca. 2,5 millioner mennesker årligt modtager feriechecks, og at de kommer omkring 7 millioner af rejsende til gode. Der er over 21 000 organisationer, som er medlemmer af ANCV og bidrager til finansieringen af rejsechecks, og omkring 135 000 ansatte i turist- og fritidssektoren, som er med til at yde turisttjenesteydelser.

4.2.1.3 Programmet giver også særligt dårligt stillede grupper mulighed for at tage på ferie, såsom handicappede, unge osv. ved hjælp af rejsestipendier til en værdi af omkring 4,5 millioner EUR. ANCV investerer også i stor stil i moderniseringen af de faciliteter, som danner rammen om social turisme.

4.2.1.4 Generelt synes programmets videreførelse og rentabilitet at være sikret; økonomiske analyser vil utvivlsomt vise, at programmet rent faktisk tjener sig ind gennem sin stimulering af den økonomiske aktivitet.

4.2.1.5 ANCV's mål for de kommende år er at forsætte ekspansionen blandt brugerne af feriechecks og udbyderne af turisttjenesteydelser. Til disse mål kunne måske føjes en udvidelse af programmet med en transnational dimension gennem aftaler med andre lande i Europa. Dette vil utvivlsomt være til gensidig fordel, et eksempel til efterfølgelse og af stor økonomisk og social betydning.

4.2.2 Det spanske **program for social turisme** forvaltet af **IMERSO** (Instituto de Mayores y Servicios Sociales — institut for ældre og sociale tjenester) har lignende formål, men med en anden udformning og fremgangsmåde. I dette tilfælde er det over 1 million mennesker, især ældre, som årligt benytter sig af organiserede grupperejser i lavsæsonen. Den spanske stat skyder årligt omkring 75 millioner EUR i programmet, men via forskellige afgifter (moms, erhvervsskat, udbyttebeskatning og indkomstskat), højere socialsikringsbidrag og besparelser på arbejdsløshedsunderstøttelse indtjener programmet omkring 125 millioner EUR med høj rentabilitet.

4.2.2.1 Der er ingen tvivl om, at programmet har klare sociale og økonomiske fordele, da det for det første har givet store dele af ældrebefolkningen mulighed for at rejse for første gang og lære andre byer og forhold at kende, få større ligeværdig social kontakt og komme i bedre fysisk form — alt sammen på et rimeligt kvalitetsniveau og brugeraccept; for det andet indtjener programmet 1,7 EUR for hver 1 EUR, der investeres heri.

4.2.2.2 Programmet har også en bemærkelsesværdig indvirkning på beskæftigelsen ved at skaffe arbejde til 10 000 direkte beskæftigede, som undgår at gå arbejdsløse i lavsæsonen, når hoteller, forretninger og andre etablissementer holdes åbne.

4.2.2.3 Programmet er i konstant vækst og udvikling i retning af nye former for social turisme med større kulturel, sundhedsmæssig og social værdi, såsom kurbade, der har været en klar succes, eller kulturelle udflugter og arrangementer.

4.2.2.4 Lige som i Frankrigs tilfælde er der meget store muligheder for udvidelse af programmet ikke kun indenlands, men også via programmets transnationale dimension. IMSERSO har allerede indgået en aftale med sin portugisiske søsterorganisation om et udvekslingsprogram for turister og er ved at undersøge muligheden for at gøre det samme med Frankrig, hvilket kan blive et værdifuldt eksempel til efterfølgelse for resten af Europa.

4.2.3 **Andre erfaringer:** Ud over disse to vigtige programmer for social turisme i Europa er der andre gode eksempler, som måske er mere begrænsede og mere specifikt rettet mod bestemte brugergrupper, hvilket ikke gør dem mindre værdifulde. Et eksempel herpå er **PREDIF (Plataforma Representativa estatal de Discapacitados Físicos)** — et statsligt forum for personer med et fysisk handicap, der beskæftiger sig med en helt specifik gruppe, men som udmærker sig ved at forvalte et ferieprogram for denne gruppe.

4.2.3.1 Et andet og meget interessant initiativ, som skal nævnes, er det fælles projekt, som tre organisationer, **Family Holiday Association** i Storbritannien, **Toerisme Vlaanderen** og **Vacances Ouvertes** i Frankrig, er gået sammen om for at fremme »turisme for alle« i disse tre lande.

4.2.3.2 I flere europæiske lande foregår der aktiviteter inden for social turisme; dette gælder blandt andet **Portugal, Polen og Ungarn**, hvor fagforeningerne spiller en stor rolle, samt **Italien** med et program støttet af forbrugerorganisationerne; alt i alt må man sige, at de mange forskellige initiativer, de mange brugere og de mange varierede tilbud er ved at blive konsolideret og udbygget i alle lande i Europa.

4.2.3.3 Det skal også bemærkes, at nogle regioner og kommuner tilbyder social turisme under en eller anden form som for eksempel **den autonome region De Baleariske Øer** med planen »OCI 60«.

4.2.3.4 Ligeledes på regionalt plan gennemfører den andalusiske regering (Spanien) et program med **Residencias de**

Tiempo Libre (fritidshuse) samt programmet **»Conoce tu Costa«** (kend din kyst), hvor den regionale administration og kommunerne samarbejder om at fremme turismen for ældre i Andalusien.

4.2.3.5 Det skal også nævnes, at EU har en turismehjemmeside www.visiteurope.com, som informerer om alle former for europæisk turisme, herunder social turisme.

4.3 **Generel vurdering af social turisme.** Social turisme har mange fordele, hvormed det beriger det europæiske samfund, hvoraf kan nævnes:

- brugertilfredshed ikke kun med ferieaktiviteten i sig selv, men også med den »særlige« måde, hvorpå denne fritidsaktivitet foregår;
- den menneskelige dimension og de menneskelige værdier, som er forbundet med denne ferieform;
- større velvære og personlig udfoldelse for brugerne og værtssamfundet;
- rentabilitet og økonomisk udbytte for turistindustrien, især gennem forlængelsen af højsæsonen;
- skabelse af stabile kvalitetsjob hele året rundt;
- overholdelse af bæredygtighedsnormer på turistdestinationerne;
- hensyn til lokalområdet, dets natur-, kultur- og kunstskatte;
- større kendskab til og udveksling mellem de forskellige lande i EU.

4.3.1 Alle disse fordele og de hidtidige succesrige erfaringer med social turisme, vækstperspektiverne for denne sektor samt udviklingen og indførelsen af nye produkter gør, at den samlede vurdering af social turisme i Europa i alle henseender er overordentlig positiv.

4.3.2 På baggrund af denne set fra alle sider positive vurdering kan social turisme næsten betegnes som et mirakel: alle aktører og udøvere får udbytte heraf på enhver måde: økonomisk, socialt, sundheds- og beskæftigelsesmæssigt og mht. unionsborgerskabet. Ingen lider skade, og det er kort sagt svært at finde nogen anden menneskelig og økonomisk aktivitet, som nyder så enstemmig anerkendelse og opbakning.

4.3.3 Nærværende udtalelse kan således varmt støtte forslag og løsningsmodeller, som giver mulighed for at konsolidere og forbedre de eksisterende programmer og samtidig lader bredere lag af befolkningen nyde godt heraf.

B. ANDEN DEL: FORSLAG

5. *Henimod en europæisk platform for social turisme*

5.1 **Udgangspunkt.** Som det fremgår af ovennævnte er social turisme — uanset hvordan den defineres, finansieres og forvaltes — en stærk, rentabel og stabil økonomisk og social faktor, som opfylder sine mål med en høj grad af brugertilfredshed, skaber beskæftigelse, modvirker turismens sæsonbestemte karakter og alt i alt er en ferieform af meget stor værdi i hele verden og særligt her i Europa. Det gælder derfor om at finde frem til, hvorledes man kan forstærke og sprede den gavnlige effekt, som social turisme i dag har på mennesker, virksomheder og hele samfundet.

5.1.1 Det er ikke nemt at sætte en etikette på en europæisk foranstaltning på området social turisme; der kan være tale om f.eks. platform, projekt, program eller initiativ, og selv om disse begreber ikke nødvendigvis betyder det samme, henviser de i det mindste til en organiseret aktivitet med klare mål på overnationalt europæisk plan. I denne udtalelse, som har generel karakter, anvendes disse betegnelser i flæng i håbet om, at en passende betegnelse vil følge af arbejdet med en sådan fremtidig platform.

5.1.2 Ikke desto mindre kan det fastslås, at den europæiske turisme i dag er præget af forskellige mangler og på mellemlang sigt af problemer, der truer erhvervet:

- store og alvorlige problemer med turisterhvervets sæsonbestemte karakter i såvel Nord- som Centraleuropa og langs Middelhavskysten: områder, der ligger øde hen i lavsæsonen, mangel på infrastrukturer, der passer til behovet hele året rundt;
- underudnyttelse af de menneskelige ressourcer uden for højsæsonen;
- kraftig vækst i den erhvervsaktive befolkning på grund af indvandring, hvilket gør det nødvendigt at øge den økonomiske aktivitet for i det mindste at opretholde samme levestandard;
- turisterhvervets vanskeligheder med at opretholde et passende pris- og beskæftigelsesniveau hele året rundt, som kan sikre rentabiliteten på mellemlang sigt;
- det objektivt set begrænsede antal turistmål, som kan udnyttes turistmæssigt;
- bæredygtig udvikling af turisterhvervet kræver nødvendigvis en større værditilvækst for hvert enkelt turistmål året igennem. Dette kan ske ved enten at højne kvaliteten og

dermed prisniveauet eller øge den gennemsnitlige beskæftigelse på årsplan ved at holde turistfaciliteterne åbne i længere perioder;

- der dukker hele tiden mange nye turistmål op i hele verden, som tilbyder konkurrencedygtige, innovative produkter og tjenesteydelser. Denne nye konkurrence må først og fremmest ansøre til at forbedre kvaliteten og konkurrenceevnen

5.1.3 Men der er også faktorer, som giver lyse udsigter for en platform/et projekt for europæisk social turisme:

- gradvis stigning — absolut og relativt set — i antallet af borgere i Europa, som ikke længere er erhvervsaktive, men som har en ret god pension og levestandard;
- længere forventet levetid i Europa;
- tendens til, at borgerne gennemsnitligt får mere fritid til deres rådighed i løbet af deres levetid, især når de bliver ældre;
- lavere transportomkostninger takket være lavprisselskaber til gavn for mobiliteten og turismen;
- et generelt højere uddannelsesniveau, hvilket fremmer ansvarlig og bæredygtig turisme;
- gode og succesrige erfaringer med programmerne for social turisme i hele Europa;
- optagelse af nye medlemslande i Den Europæiske Union, som udvider markedet og rejsemulighederne.

5.2 Der kan opstilles forskellige **mål** for en mulig europæisk platform for social turisme:

- udbredelse og udvidelse af de nuværende programmer og antallet af udøvere af social turisme i de forskellige lande i Europa, således at alle lande får et program;
- styrkelse af de eksisterende programmers grænseoverskridende karakter gennem bilaterale eller multilaterale samarbejdsaftaler;
- skabelse af forudsætningerne for udformning og iværksættelse af en europæisk platform for social turisme, som kommer alle europæiske borgere til gode ved at give dem mulighed for at besøge andre lande uden store omkostninger og på bæredygtig vis. Det ville i denne forbindelse være interessant at vide, hvor mange europæiske borgere der aldrig har besøgt et andet europæisk land, da denne gruppe utvivlsomt er ret talrig og en berettigelse for et sådant program;
- tilskyndelse til gradvis iværksættelse af en social turisme på europæisk plan med deltagelse af flest mulige medlemsstater.

5.3 Deltagere i platformen for social turisme i Europa. Blandt de mulige deltagere kan nævnes følgende forvaltninger og aktører:

- de organisationer, der i dag forvalter programmer for social turisme i de forskellige lande;
- fagforeninger og kooperativer, som er interesserede i udviklingen af programmet;
- virksomhederne i turistsektoren i ordets bredeste betydning, som ønsker at gøre deres virksomhed mere rentabel og bæredygtig;
- de nationale, regionale og lokale forvaltninger, som har en interesse i en indsats på turistområdet, en forbedring heraf og i borgernes personlige og sociale udvikling;
- Den Europæiske Union og dens institutioner, som ønsker at udvide og fremme beskæftigelsen, den økonomiske aktivitet og unionsborgerskabet. I betragtning af platformens overnationale karakter bør Den Europæiske Union også deltage i koordineringen og opfølgningen af programmets gennemførelse ud over at spille en ledende rolle i dets oprettelse;
- de organisationer, der beskæftiger sig med social turisme, herunder især BITS.

5.4 Nøgleelementer i en europæisk social turisme. For at en platform for europæisk social turisme kan være socialt og økonomisk gennemførlig bør den opfylde følgende krav:

- være rettet mod økonomisk, geografisk og socialt dårligt stillede og personer. Især personer med fysiske eller psykiske handicap eller som har vanskeligheder med at rejse på grund af de geografiske forhold dér, hvor de bor, som f.eks. på øerne i Europa. Dette kræver en delvis finansiering på et retfærdigt og lige grundlag uafhængigt af rejsens og opholdets varighed som en kompensation for den ugunstige situation i bredeste forstand;
- som helhed være økonomisk og socialt rentabel på kort, mellemlang og lang sigt på såvel det private som offentlige plan;
- skabe sikre helårsjob af kvalitet. En centraliseret forvaltning og en indsats for at nå op på det størst mulige antal ferieophold på turisthotellerne er nødvendige forudsætninger for at nå beskæftigelsesmålet;
- foregå i perioder med en lav turistbelægning;

— foregå på en måde, som er bæredygtig og personligt og socialt berigende både for turisterne og værtssamfundene;

— tilbyde ydelser af en høj standard, som er i samklang med målsætningen;

— være baseret på et offentligt-privat samarbejde.

Hvis disse krav opfyldes, vil social turisme uden tvivl blive et grundelement i den europæiske turismemodel.

5.5 Offentligt-privat samarbejde om projektet. Et effektivt offentligt-privat samarbejde om programmets planlægning, udformning og forvaltning vil nok være meget afgørende og samtidigt meget fremmende for dets gennemførelse. Det skulle være mærkeligt, om ikke der i Europa findes organisationer og virksomheder, som vil være med til at udvikle en platform for europæisk social turisme.

6. Indvirkning og resultater af en platform for europæisk social turisme

6.1 Vækst og beskæftigelse: Hvis denne platform bliver iværksat i dens forskellige etaper, vil det få en kraftig indvirkning på væksten og beskæftigelsen og utvivlsomt bidrage til opfyldelsen af Lissabon-topmødets mål. Erfaringerne med IMERSO-programmet i Spanien viser klart, hvilket positiv effekt social turisme har på opretholdelsen og skabelsen af arbejdspladser i lavsæsonen.

6.2 Reel adgang til turisme: Hvis situationen, som statistikkerne viser, i dag er den, at omkring 40 % af befolkningen ikke holder ferie, må platformen for social turisme i Europa sigte mod — og vil utvivlsomt bidrage til — væsentligt at mindske denne andel og give alle mulighed for at tage på turistrejse samt forbedre det gensidige kendskab mellem Europas folk.

6.3 Den europæiske turismemodel: I flere udtalelser om turisme har EØSU erklæret sig overbevist om, at det er muligt at opbygge en model for europæisk turisme, som ikke er baseret på lovregulering, men på generelt accepterede og anvendte værdier og principper. En af de mulige principper i en sådan model er utvivlsomt adgang for alle til turisme — turisme for alle. Platformen for europæisk social turisme kan medvirke afgørende til at konsolidere den europæiske turismemodel.

7. *Turismens og især den sociale turismes bidrag til opbygningen af en europæisk identitet og dimension*

7.1 Efterhånden har man måttet erkende, at det europæiske projekt ikke kan gennemføres hurtigt og nemt, og endnu i dag er der mange usikkerhedsmomenter og vanskeligheder at overvinde. Social turisme kan være et effektivt informationsredskab og vejen til et gensidigt kendskab mellem borgerne og til mellemfolkelig solidaritet og kort sagt være med til at skabe et borgernes Europa — ikke gennem opofrelse og anstrengelser — men ved at give folk mulighed for at nyde fritid, rejseliv og ferier. Især de unge er en gruppe, for hvem det vil være nærliggende at øge rejseaktiviteten i højsæsonen, hvor tomme kollegier og studenterboliger midlertidigt ville kunne anvendes til turismeinitiativer svarende til Erasmus-programmet.

7.2 Turisme forekommer at være en god måde at opbygge Borgernes Europa på. De forskellige brugergrupper, turistbranchen og de lokale myndigheder kan her have sammenfaldende interesser og skabe en ferieform, som er behagelig og overkommelig for alle.

C. TREDJE DEL: KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

8. *Konklusioner*

8.1 Den første generelle konklusion af den analyse, der er foretaget i denne udtalelse om situationen i Europa mht. social turisme er, at det er en miljømæssigt, økonomisk og socialt bæredygtig aktivitet, som desuden spiller en stor positiv rolle på alle tre områder.

8.2 De økonomiske, sociale, sundheds- og integrationsmæssige fordele for alle brugere og aktører, der deltager i programmerne, nyder bred anerkendelse og indebærer en stor merværdi.

8.3 Programmet giver de forskellige grupper, der deltager i social turisme, og især gruppen af personer med handicap og/eller nedsat mobilitet et stort skub i retning af at finde sig til rette i samfundet.

8.4 Den sociale turisme i Europa omfatter mange forskellige aktører, former for gennemførelse, målgrupper, finansieringsinstrumenter osv., som beriger og diversificerer den og bidrager til dens udbygning og udvikling.

8.5 Især må det konkluderes, at det har vist sig muligt at forlige og skabe en positiv sammenkædning mellem de sociale og økonomiske gevinster ved social turisme.

8.6 Det er økonomisk set muligt og socialt set ønskeligt, at hvert land i Europa udvikler en national platform for social turisme med mange forskellige tilgange og forvaltningsmåder.

8.7 Det er også økonomisk muligt og socialt set ønskeligt at oprette en transnational platform for europæisk social turisme.

8.8 Enhver aktivitet på området social turisme bør følge en række principper om bæredygtighed og jobskabelse i tråd med Lissabon-strategien.

8.9 Social turisme kan blive et meget værdifuldt instrument til skabelse af et Borgernes Europa — alle borgernes Europa; især spiller de unge en stor rolle i denne proces.

8.10 Social turisme er en aktivitet, som bidrager med nogle af de værdier, som indbygges i den europæiske turismemodell.

8.11 Alle lokalsamfund i hele Europa kan få gavn af aktiviteter i tilknytning til social turisme gennem denne ferieforms bidrag til beskyttelsen af den lokale kulturarv.

8.12 Generelt kan det konkluderes, at social turisme i dag er en veludviklet og i mange europæiske lande almindeligt udbredt aktivitet, som er godt forvaltet og organiseret og moden til at blive udbredt til alle lande og udstyret med et grænseoverskridende tjenesteudbud, hvilket indebærer en kvantitativ og kvalitativ styrkelse af målene.

9. *Anbefalinger*

9.1 Den vigtigste anbefaling til de potentielle brugere af programmerne for social turisme er naturligvis at opmuntre dem til at tage del i denne aktivitet, som de har ret til, men som de på grund af en række omstændigheder ikke før har haft mulighed for at deltage i. Social turisme har en oplagt, dybt integrerende effekt, giver viden og personlig udvikling og gør det som sådan ønskværdigt at deltage i aktiviteter med dette formål.

9.2 Med hensyn til de vidt forskellige aktører, der deltager i forvaltningen af de forskellige programmer for social turisme, må man først og fremmest anerkende den gavnlige effekt af deres arbejde, deres hengivenhed over for deres organisationers formål og den omhu, hvormed de leverer en tjeneste til en overkommelig pris, men af god kvalitet. Men de må også tilskyndes til løbende at forbedre deres produkter og tjenester, investere i forbedring af infrastrukturen og udvikle nye produkter, især af transnational karakter. Koordinering af programmer og sammenslutninger af de ansvarlige organer er en god fremgangsmåde til opnåelse af forbedringer og erfaringsudveksling.

9.3 Virksomhederne i turistsektoren opfordres til at deltage engageret i aktiviteterne på området social turisme. Social turisme har nogle værdier, som er forenelige med god virksomhedsdrift, konkurrenceevne og rentabilitet på kort og især mellem- og lang sigt og sikrer beskæftigelse til mange arbejdstagere året rundt.

9.4 Til de nationale, regionale og lokale forvaltninger henstilles det, at de indfører programmer for social turisme på grund af deres gavnlige sociale, men også økonomiske virkninger. De ekstra skatteindtægter og bidrag samt besparelser på arbejdsløshedsunderstøttelse er incitament til at indføre tilskud til grupper, som er økonomisk, socialt eller fysisk set mindre begunstigede, i visheden om, at pengene vil tjene sig ind igen.

9.5 Henstillingen til EU-institutionerne går ud på at tage social turisme med i betragtning som en vigtig aktivitet med et sigte relateret til såvel turisme- som socialområdet, en aktivitet, der fortjener anerkendelse, udvikling, specialiseret bistand, støtte og — ikke nødvendigvis økonomisk — tilskyndelse. Stimulering, teknisk koordinering, videreformidling af erfaringer og samlingspunkt for indgåelse af transnationale aftaler er nogle af de tiltag, som især Kommissionen kan iværksætte via sin Turismeenhed med sine egne ressourcer for at få etableret en effektiv platform for europæisk social turisme. Hvis Kommissionen går i spidsen på disse felter for at fremme social turisme i Europa, vil den utvivlsomt bidrage afgørende til opfyldelsen af målene og opfølgning af foranstaltningerne.

9.6 Alle EU-institutionerne bør sætte sig for at styrke deres indsats for at fjerne alle former for barrierer mht. såvel kommunikationsinfrastruktur som indlogering og tjenesteydelser på turistområdet. Hvad angår øerne i Europa er det indlysende, at deres geografiske forhold kraftigt begrænser deres indbyggers mobilitet og adgang til turisme.

9.7 Europa-Parlamentet bør i betragtning af sin politiske, sociale og økonomiske dimension tage initiativer til en debat og til resolutioner, som kan tilskynde til social turisme i Europa.

9.8 EØSU går ind for, at nærværende udtalelse bliver kendt, udgivet og udbredt som »Barcelona-erklæringen om social turisme i Europa«, at den bliver EØSU's bidrag til det europæiske turismeforum i 2006 og til den internationale turismedag 2006.

D. FJERDE DEL: BAGGRUNDSDOKUMENTER OG BILAG

— »The different concepts of social tourism: the evolution of supply and demand«. Europa-Kommissionen, Generaldirektorat XXIII, Turismeenheden, 1993.

- Montreal-erklæringen: henimod en humanistisk og social vision for turismen. BITS, september 1996.
- »Global Code of Ethics for Tourism«. Verdensturistorganisationen WTO, Santiago de Chile, 1. oktober 1999.
- Rapport fra seminaret om støtte til ferierejser i Den Europæiske Union. Europa-Parlamentet, Strasbourg, marts 2000.
- The concepts of tourism for all and social tourism in the European Union. BITS, Brügge-seminaret, juni 2001.
- Rapport om resultaterne af rundspørgen: turisme for alle. Juni 2001.
- Udtalelsen: »En socialt bæredygtig turisme for alle«. EØSU, oktober 2003.
- Undersøgelse af ferieprogrammet for ældre. IMSERSO, Spanien, maj 2004.
- Europæisk forum for social turisme. BITS, Budapest, april 2005.
- Betænkning om turisme og udvikling. Europa-Parlamentet, A6-0173/2005, maj 2005.
- Betænkning om nye perspektiver og nye udfordringer for en bæredygtig europæisk turisme. Europa-Parlamentet, A6-0235/2005, juli 2005.
- Turisme for alle. Handlingsplan fra det spanske handicapråd. CERMI, december 2005.
- Høring om aktiviteterne på områderne turisme og ferie for lønmodtagere. BITS, Bruxelles, maj 2005.
- Europæisk konference om social turisme, økonomisk vækst og beskæftigelse. De Baleariske Øers regering, Palma de Mallorca, november 2005.
- Konference om turisme for alle: situationsbillede og praksis i EU. BITS og Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Erhvervspolitik, Turismeenheden, januar 2006.
- Verdenskongres om social turisme: Mod en turisme baseret på udvikling og solidaritet. Aubagne (Frankrig), maj 2006.

Bruxelles, den 14. september 2006

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg